

หลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชน

1. หลักการและเหตุผล

1.1 คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2552 ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการบริหารของคณะกรรมการองค์การมหาชนตามที่สำนักงาน ก.พ.ร.เสนอ และมีมติให้องค์การมหาชนทุกแห่งนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ในแนวทางดังกล่าวกำหนดให้คณะกรรมการองค์การมหาชนสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยปฏิบัติงานในการบริหารองค์การมหาชน และเพื่อเชื่อมโยงการบริหารและติดตามงาน โดยควรกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งประธานคณะอนุกรรมการ ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ อย่างน้อย 2 คณะ คณะหนึ่งได้แก่ คณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผล ทำหน้าที่ช่วยคณะกรรมการองค์การมหาชนในการกำกับดูแลกิจการตามหลักธรรมาภิบาล สอบทาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รายงานผลสถานะทางการเงิน การประเมินความเสี่ยงในการบริหารจัดการ สอบทานระบบการควบคุมภายใน สอบทานรายงานจากผู้ตรวจสอบภายในที่เป็นระบบตามระเบียบหรือแนวปฏิบัติของหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาแก่คณะกรรมการองค์การมหาชน รวมทั้งต้องมีการกำหนดจรรยาบรรณในการดำเนินงานของหน่วยงาน และเปิดเผยในรายงานกิจการประจำปี

1.2 ต่อมามีการประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การมหาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบองค์การมหาชน ดังนี้

มาตรา 5/1 บัญญัติให้มีคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (กพม.) มีอำนาจเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบาย แนวทาง และหลักเกณฑ์กลางที่เกี่ยวกับการจัดตั้ง การรวม การยุบเลิก การบริหารและพัฒนา และการประเมินผล องค์การมหาชน

มาตรา 25 กำหนดให้คณะกรรมการองค์การมหาชนมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการได้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชน และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบตามมาตรา 24 (3) (จ) และคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

มาตรา 26 บัญญัติให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษา กรรมการตรวจสอบ และอนุกรรมการองค์การมหาชนได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 39 กำหนดให้การบัญชีขององค์การมหาชน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่ คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบ ภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุขององค์การมหาชน ตลอดจนรายงานผล การตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชนทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ ภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบ ภายใน ให้ผู้อำนวยการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้ คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้

มาตรา 40 ให้องค์การมหาชนจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชี ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ในทุกรอบปี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้ง ด้วยความเห็นชอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้ จ่ายเงินและทรัพย์สินขององค์การมหาชน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการ ใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำ บันทึกรายงานผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการ

- 1.3 กพม. ในการประชุมครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2560 ได้พิจารณา (ร่าง) หลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชน ซึ่งเป็นข้อเสนอของ คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนแล้ว มีมติเห็นชอบให้สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดให้องค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตาม ความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ องค์การมหาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 นำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติต่อไป

2. หลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชน

2.1 โครงสร้างและองค์ประกอบ

คณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชนต้องประกอบด้วยกรรมการที่มีความเป็นอิสระ และเป็นกลาง ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อทำ หน้าที่สอบทานการปฏิบัติงาน กระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงอันจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือแก่ทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับองค์การมหาชนและสาธารณชนต่อการดำเนินการในองค์การมหาชน

ตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ ว่าได้มีการตรวจสอบและกำกับดูแลอย่างรอบคอบ มีความยุติธรรม โปร่งใสและมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชน

คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการตรวจสอบจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน และให้ผู้ตรวจสอบภายในขององค์การมหาชนนั้นเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการตรวจสอบองค์การมหาชนควรเป็นผู้มีความชำนาญหลายด้าน โดยอย่างน้อยต้องมีความเข้าใจในองค์การมหาชนและมีประสบการณ์เพียงพอเพื่อนำเสนอมุมมองได้หลากหลาย และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประธานหรือกรรมการในคณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชนอย่างน้อยหนึ่งคน ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน เพื่อทำหน้าที่สอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้

ให้ผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการตรวจสอบในการนัดหมายการประชุม จัดเตรียมวาระการประชุม จัดทำเอกสารประกอบการประชุม บันทึกรายงานการประชุม จัดทำรายงานการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และรายงานผลการประชุมให้คณะกรรมการองค์การมหาชนทราบ

ในการลงมติ หากคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงได้อีกหนึ่งเสียง เป็นเสียงชี้ขาด

2.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชน

ประธานกรรมการตรวจสอบและกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชน ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการองค์การมหาชน ในกรณีที่ไม่มีกรรมการองค์การมหาชนที่มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน หรือไม่มีผู้ที่มีประสบการณ์ในสายงานที่เกี่ยวข้องกับบัญชีหรือการเงิน องค์การมหาชน ต้องจัดหาที่ปรึกษาจากภายนอกที่มีคุณสมบัติดังกล่าวร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบด้วยหนึ่งคน
- (2) ไม่เป็นประธานคณะกรรมการองค์การมหาชน เนื่องจากอาจทำให้ขาดความเป็นอิสระ
- (3) ไม่เป็นกรรมการองค์การมหาชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นประธานหรือกรรมการในคณะอนุกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบ ปฏิบัติ หรือมีอำนาจในการตัดสินใจด้านบุคคล ด้านการเงิน หรือด้านการบริหารขององค์การมหาชนนั้น

- (4) เป็นผู้ที่มีความเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป สามารถใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่ และแสดงความเห็นหรือรายงานผลการดำเนินงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเป็นอิสระและความเที่ยงธรรม

2.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการองค์การมหาชนเป็นผู้แต่งตั้งประธานและกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชน โดยจำนวนกรรมการตรวจสอบขึ้นอยู่กับขนาดขององค์การมหาชน ขอบเขตความรับผิดชอบ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และให้รายงานการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการตรวจสอบให้รัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนทราบภายในสามสิบวัน นับแต่ได้มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลง

2.4 วาระการดำรงตำแหน่ง

กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชนตามวาระของการเป็นกรรมการองค์การมหาชนในองค์การมหาชนนั้น

ในกรณีที่ประธานกรรมการตรวจสอบหรือกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชน พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะกรรมการองค์การมหาชนแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการตรวจสอบซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการตรวจสอบเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการตรวจสอบที่แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบวาระตามวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจสอบหรือกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชนขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการตรวจสอบหรือกรรมการตรวจสอบซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการตรวจสอบหรือกรรมการตรวจสอบซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

2.4 อำนาจหน้าที่

คณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชน มีอำนาจในการดำเนินการหรือตรวจสอบในเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้ขอบเขตความรับผิดชอบ และมีอำนาจในการดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) เสนอคณะกรรมการองค์การมหาชนพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่ผู้สอบบัญชีไม่ใช่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ติดตามผลการปฏิบัติงาน และพิจารณาค่าตอบแทนในการสอบบัญชี
- (2) พิจารณาตัดสินในกรณีที่ฝ่ายบริหารและผู้สอบบัญชีมีความเห็นไม่ตรงกันเกี่ยวกับรายงานทางการเงิน

- (3) พิจารณาและให้ความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการแต่งตั้ง โยกย้าย ถอดถอน เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง และประเมินผลงานของผู้ตรวจสอบภายใน
- (4) ทบทวนและอนุมัติกฎบัตรของหน่วยตรวจสอบภายใน แผนการตรวจสอบ และงบประมาณของหน่วยตรวจสอบภายใน
- (5) จัดหาที่ปรึกษาจากภายนอกหรือผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ในการให้คำแนะนำ หรือช่วยในการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยใช้ค่าใช้จ่ายขององค์การมหาชน
- (6) ประชุมร่วมกับผู้บริหาร ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และที่ปรึกษาภายนอกตาม ความจำเป็นและเหมาะสม
- (7) จัดทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอคณะกรรมการองค์การมหาชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

2.5 การกำหนดเบี้ยประชุม

ให้คณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชนได้รับเบี้ยประชุมในอัตราเดียวกันกับอัตราเบี้ยประชุมของคณะกรรมการที่คณะกรรมการองค์การมหาชนแต่งตั้งตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งองค์การมหาชนนั้น

2.6 การประชุม

คณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชนต้องจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละสองครั้ง เพื่อ ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและงบการเงิน และจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการองค์การมหาชน

2.7 การบังคับใช้

- 1) เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบหลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ องค์การมหาชนแล้ว คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนจะประกาศ หลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบองค์การมหาชน เพื่อให้องค์การมหาชน ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน
- 2) องค์การมหาชนใดมีคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและ ประเมินผลหรือหน้าที่ทำนองเดียวกัน ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่ไปจนครบวาระแล้วให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นตามหลักเกณฑ์นี้

.....